

Nr 420

Av herr Holmberg m. fl., om skattefrihet för folkpension.

(Lika lydande med motion nr 528 i Andra kammaren)

Frågan om att bättre tillvarataga äldre personers arbetsförmåga har under senare år tilldragit sig stort intresse. En av de vägar som står till buds är att råda bot för de olägenheter den nuvarande beskattningen åstadkommer.

Enligt nuvarande bestämmelser får folkpensionär, vars inkomst helt eller till huvudsaklig del utgöres av folkpension, ett extra avdrag utöver ortsavdraget och undgår därigenom skatt. I den mån han skaffar sig inkomst utöver ett ganska obetydligt bottenbelopp minskas emellertid det extra avdraget, vilket betyder att den beskattningsbara inkomsten stiger snabbare än årsinkomsten. Resultatet kan för folkpensionären bli att han drabbas av en marginalsatt som är avsevärt hårdare än personer med vida högre inkomster har att räkna med. Hans behållning av den extra inkomsten blir därför ofta relativt obetydlig.

På grund av här nämnda förhållanden förlorar folkpensionärerna ofta lusten att skaffa sig avlönat arbete. Detta anser vi vara högst olyckligt. Det är i allmänhet så, att personer även sedan de lämnat sin yrkesverksamhet har ett starkt behov av sysselsättning som de kan ägna sitt intresse. Mycket talar också för en successivt förbättrad hälsa i de högre åldrarna. Arbetsförmågan kommer därmed att finnas kvar betydligt längre än tidigare.

Statsmakterna bör inte genom sina åtgärder lägga psykologiska hinder i vägen för den pensionär som önskar tillfredsställa sitt behov av sysselsättning. För att råda bot på nuvarande missförhållanden föreslår vi att ortsavdraget för ålders- och förtidspensionärer fastställles till 4 000 kronor för ensamstående pensionär, 6 400 kronor för äkta makar, varav en är pensionär, och 8 000 kronor för makar som båda är pensionärer.

En näraliggande lösning skulle vara att göra folkpensionen skattefri. Här för talar även principiella skäl.

En fast princip för beskattningen i samband med försäkringar har i vårt land varit *antingen* att avdrag ej medgivits för betalda premier, i vilket fall utfallande försäkringsbelopp ej beskattats, *eller också* att erlagda premier fått avdragas, varvid utfallande försäkringsbelopp tagits upp till beskatt-

ning. För pensionsförsäkringar över huvud taget, därmed också för folkpensioneringen, har den senare metoden tidigare tillämpats. Syftet härmed har varit att på ett så långt möjligt rättvist sätt fördela en skattskyldigs inkomster på de år då de faktiskt åtnjutes. Varje pension är att betrakta såsom uppskjuten »lön». Väljer den skattskyldige att låta en del av sin »lön» så att säga innestå till de år då han ej längre är aktiv, erhålles ett riktigare uttryck för hans skatteförmåga olika år om man uppskjuter beskattningen av den uppskjutna »lönen», tills denna faktiskt tillgodogöres av den skattskyldige.

Denna princip, som åtminstone tills vidare inte heller ifrågasättes av finansministern när det gäller enskilda pensionsförsäkringar, är lika motiverad vid en socialförsäkring sådan som folkpensioneringen. Även här utgår premier, kallade avgifter. Att inte lika höga avgifter uttages av alla och den utfallande pensionen sålunda ej står i relation till de inbetalda avgifterna sammanhänger med den sociala karaktären hos folkpensionsförsäkringen. I princip är avgiftssystemet upplagt så, att den som anses ha tillräcklig betalningsförmåga får betala full avgift, medan de som har en lägre betalningsförmåga får hjälp av samhället till resten av avgiften. Det förhållandet att folkpensionsavgifterna numera nått en sådan höjd att de sannolikt överstiger en på försäkringsmässiga grunder fastställd avgift gör inte principen mindre hållfast.

På grund av beslut av 1964 års riksdag är folkpensionsavgiften numera icke avdragsgill. En följd härav borde vara att utfallande folkpension ej betraktas som skattepliktig inkomst. Det må tilläggas att det av oss här förda principresonemanget närmast gäller den av staten utgivna folkpensionen. De kommunala bostadstilläggen har nämligen, trots att de formellt inräknas i folkpensionen, ej något som helst samband med folkpensionsavgiften.

Ett borttagande av skatteplikten för folkpensioner finner vi sålunda riktigt. Trots detta är vi på grund av det bekymmersamma statsfinansiella läget ej beredda att nu framlägga konkret förslag härom. Närmare uppgifter om de ekonomiska konsekvenserna för statens del synes oss vidare erforderliga. På grund härav föreslår vi, att en utredning får i uppdrag att undersöka och framlägga förslag i frågan.

I avvaktan på resultatet av en sådan utredning föreslår vi, att *ortsavdragen för folkpensionärer höjes*, nämligen till 4 000 kr. för ensamstående pensionär, 6 400 kr. för äkta makar varav en är pensionär samt 8 000 kr. för makar som båda är pensionärer.

Åberopande det anförda hemställer vi,
att riksdagen måtte

1) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning rörande möjligheterna att avskaffa skatteplikten för folkpensioner; samt

2) antaga följande

Förslag
till

lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 65 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives samt att i nämnda lag skall införas en ny paragraf, benämnd 48 a §, av nedan angiven lydelse.

48 a §.

Vad i 48 § 2 mom. stadgas skall icke gälla skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret och som enligt bestämmelserna i 3 § 1 och 2 mom. lagen om folkpensionering är ålders- eller invalidpensionär eller vars make är sådan pensionär. Denne äger att å den i hemortskommunen taxerade inkomsten åtnjuta kommunalt ortsavdrag på sätt nedan sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, åtnjuter, därest endast en av makarna är pensionär som i första stycket sagts, kommunalt ortsavdrag med 6 400 kronor.

Därest sammanlevande makar båda äro pensionärer enligt ovan, åtnjutes kommunalt ortsavdrag med 8 000 kronor.

Gift skattskyldig, som under beskattningsåret icke levt tillsammans med andra maken, ävensom ogift skattskyldig (varmed jämställes änka, änking eller frånskild) äger, därest han haft hemmavarande barn under 16 år, likaledes åtnjuta kommunalt ortsavdrag med 8 000 kronor.

Annan skattskyldig än i andra, tredje eller fjärde stycket sagts äger åtnjuta kommunalt ortsavdrag med 4 000 kronor.

Bestämmelser om ortsavdrag enligt 48 § 2 mom. skola i tillämpliga delar avse jämväl avdrag enligt 48 a §.

65 §.

Fråga, huruvida skattskyldig är ålders- eller invalidpensionär och huruvida skattskyldig haft barn eller icke, liksom ock frågan om barns ålder skall bedömas efter förhållandena den 1 november året näst före taxeringsåret. Med barn avses jämväl styvbarn ävensom adopterat barn,

I fråga — — — följande beskattningsåret.

De för — — — make avlidit.

Har eljest — — — för taxeringen.

De för — — — haft barn.

(Se vidare anvisningarna)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1968, dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1968 års taxering samt i fråga om efter-taxering för år 1967 eller tidigare år.

b) Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 8 § och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt.

Härigenom förordnas, att 8 § och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

8 §.

Skattskyldig fysisk — — — 1 mom. kommunalskattelagen.

Vad i 48 § 2 och 3 mom., 48 a § samt 49 § kommunalskattelagen stadgas angående kommunalt ortsavdrag skall äga motsvarande tillämpning beträffande statligt ortsavdrag.

10 §.

1 mom. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.

För skattskyldig, som åtnjuter statligt ortsavdrag med belopp, som beräknats med ledning av 48 § 2 mom. andra eller tredje stycket kommunalskattelagen eller 48 a § andra, tredje eller fjärde stycket samma lag och som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, utgör grundbeloppet:

när den — — — beskattningsbara inkomsten;

när den — — — 65 % av återstoden.

För annan — — — 65 % av återstoden.

Ändå att — — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1968, dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1968 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1967 eller tidigare år.

Stockholm den 26 januari 1967

Yngve Holmberg (h)

Carl Eskilsson (h)

Allan Hernelius (h)

Gösta Jacobsson (h)

Rolf Kaijser (h)

N. Yngve Nilsson (h)

Ragnar Sveningsson (h)

G. Ivar Virgin (h)